

24 **DOMINICA TERTIA**

ignē purgabit, ut purgata in melius cōsistant. **Vñ & p**
psalm. 101 Psalmistā dī: **Et uelut amictū mutabis eos, et murabū**
3. petri. 3. tur. **Hinc per Petrū apostolū dī: Celi aut qui nūc sunt**
& terra eodē uerbo reposita, igni referuata sunt in die
iudicij. Et iterū: Dies dñi sicut fur, ita in nocte ueniet, in
q̄ celi magno impetu trāsibūt, elemēta uero calore sol
3. isaie. 65. uent. **Hinc & per Isaiam dñs dicit: Ecce ego creō calū**
nouum & terram nouam, nō ut condenda sint, sed ut
in melius immutanda. Sic & per Iohānem in Apocaly
3. apoc. 21. p̄si dicitur: **Ecce noua facio omnia.**

DOMINICA III.

Aduentus. Matthæi XI.

In illo tēpore: Cum audisset Iohannes in
uinculis opera Christi, mittēs duos de disci
pulis suis, ait illi: Tu es q̄ uenturus es. Et rel.

Matth. 3.

IN exordio huius lectio
 nis inquirendū est, q̄re
Iohānes **Bap.** p̄pheta,
 & plusquam p̄pheta, q̄ sal
 uatorē alijs digito ostēde
 rat, dicens, **Ecce agnus dei,**
 ecce q̄ tollit p̄ctā mūdi. **Et**
 quē uenientē ad baptisimū
 expauerat, dicens: **Ecce a te**
 debeo baprizari, & tu ue
 nis ad me? **Nunc in carcere**
 positus, quasi quis sit igno
 rans, discipulos ad interrogandū misit, dicens: **Tu es**
qui uenturus es. an aliu expectamus? **Nunquid**
 ergo ignorabat eū, quē alijs demōstrauerat, et sup quē
 Ipm̄ sanctū in colūbæ specie descendentē & manentē

widerat, uocemq; patris in tonantem audierat: **Hic est filius meus dilectus in quo mihi cōplacuit. Et de quo multa testimonia phibuerat, dicens: Qui de terra est, de terra loquitur: qui de celo uenit, super oēs est: Nō, sed hæc interrogatio Iohannis, illius discipulis potius quàm illi necessaria erat. Vt quid ergo interrogauit: Tu es qui uenturus es, an alium expectamus? Ad qd respondendum, quia in hac interrogatione (ut diximus) non sibi, sed discipulis suis consuluit, id non propter suam ignorantiam, sed ppter incredulitatē interrogauit discipulorū. Quod autē discipuli Iohannis erga dñm, quem adhuc uerum deum non cognoscebant, aliqd mordacitatis uel liuoris haberent, superior textus euangelij ostendit. In illo die accesserunt discipuli Iohannis ad Iesum, dicens: Quare nos & pharisæi ieiunamus frequenter, discipuli autē tui non ieiunant? **Et iterū: Accesserunt discipuli Iohānis ad eum, scilicet ad Iohānem, dicens: Magister, cui testimoniū perhibuisti, ecce baptizat, & omnis turba post eum uadit. Ac si dixissent: Nos relinquimus, & illū omnis turba sequit̃. Positus ergo Iohannes in carcere, sciens se p ueritatis testimonio moriturū, discipulos quos ad credendum Christo præparauerat, in hoc errore relinquere noluit, & ideo sub obtentu interrogationis, eos ad interrogandum misit, ut dū ad interrogandum eū pergerent, uidentes signa & miracula quæ faciebat, uerū deum esse illū cognoscerent, ac crederent, & sic ab ipso errore liberarentur. Est & alia rationalis causa, pro qua Iohānes ad interrogandū Christum discipulos misit. Nouerat em̃ pro redemptione hoim Christum natū de uirgine in mundum uenisse, utrum autem moriens per seipsum eos qui in inferno iniuste tenebantur, liberaturus esset, adhuc ignorabat: & ideo non dixit: tu****

es qui uenisti, sed tu es qui uenturus es. **Ac** si diceret: **Ego** in carcere clausus ab **Herode** capite truncandus, ad inferna descensurus sum: **Manda** mihi utrum debeam aduentum tuum annunciare inferis, qui nunciavi superis, an non cōueniat filio dei, ut gustet mortē, & ad hoc sacramentum peragendum, id est, ad liberandas animas, alium q̄ te missurus es. **Et respondens Iesus, ait illis: Euntes renunciate Iohanni quæ audistis & uidistis. Cæci uident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur.** **R**esponso ista domini ad superiorē sensum pertinet, qui non ad interrogationē Iohannis respondit, sed ad cogitationes interrogātium. **De** morte namq; sua requisitus, miraculorū uirtutes enumerauit, ut uidentū animos ad suam credulitatē prouocaret. **Ac** si diceret: **Conferte** opera quę in me uideris, cum p̄phetarū oraculis, quę legistis, ut & me illum esse cognoscatis, de quo olim p̄pheta gaudēs dicebat: **Dñs** ipse ueniet, & saluabit nos. **[Cæci uident]** ut impleatur illud p̄pheticum: **Tunc** aperientur oculi eorū. **[Claudi ambulant]** ut impleatur illud: **Tunc** saliet sicut ceruus, claudus. **[Leprosi mundantur]** quia sicut per prophetam dicitur: Ipse iniquitates nostras tulit, & lāguores nostros ipse portauit, cuius liuore sanati sumus. **[Surdi audiunt,]** ut impleatur: **Et** aures surdorū patebunt. **[Mortui resurgunt,]** ut impleatur illud: **Viuent** mortui tui, interfecti mei resurgent. **[Pauperes euangelizantur,]** ut illorum ministerium impleatur, de quibus dicitur: **Dominus** dabit uerbum euangelizantibus uirtutem multam. **Spiritualiter** autē Iohannes uinctus in carcere, legem significat uinctā in cordibus Iudeorū, quæ dum nō **spiritualiter**, sed **carnaliter** intelligebatur, quasi uin-

Isaie. 35.
Isaie. 53.

Isaie. 35.
Isaie. 26.

culata & ligata iacebat. [Misit ergo Iohānes duos discipulos ad Christū, ut interrogarēt eū: [Tu es qui venturus es, an alium expectamus?] Misit & lex scribas & pharisæos, qui saluatorem interrogarent: Si tu es **CHRISTVS**, dic nobis palam. Et iterum: Dic nobis in qua potestate hæc facis. Quibus congrue à domino respondetur: Euntes renunciate Iohanni quæ audistis & uidistis: [Cæci uident, & reliqua] Per has em̄ infirmitates corporum, debilitas animarum significata est. Infirmorū uero curationes enumerauit: quia non uenit uocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiam. **Ait em̄:** [Cæci uidēt.] **Ac si dicat alijs uerbis:** iam tempus gratiæ meæ apparuit, quo uerum lumen resplendens in mundo, eorum oculos qui in tenebris & in umbra mortis sedebant illuminet, & purgato mentis oculo, illum aspicere incipiant, qui ait in euangelio: Ego sum lux mūdi, ut impleatur in eis, **Beati mundo corde, qm̄ ipsi deum uidebūt.** [Claudi ambulāt.] **Hoc est:** illi qui in uia dei claudicabant, nunc utriusq; testamēti instructi lectione, & dilectione dei & proximi confirmati, et gressum mentis firmum habentes, uiam mandatorum dei currunt, & de terrenis ad cælestem patriā peruenire festinant, ut impleatur in eis: **Beati mites, quoniā ipsi possidebunt terrā.** [Leprosi mundantur] id est, illi qui uarijs peccatorum facinoribus immūdi & sordati erant, nunc per baptismum & pœnitentiam se purificari desiderant, & non solum de præteritis peccatis lugent, sed etiam pro uitæ æternæ desiderio suspirant, & in prosperis humilitatem, & in aduersis patientiam seruāt, ut impleatur in eis: **Beati pacifici, qm̄ filij dei uocabuntur.** & ut mundationem animæ recipere possint, in tantam perfectionem exsescunt, ut non solū mala non irrogent, sed etiam ab

Luc. 20

Johan. 8.
Matth. 5.

Matth. 5

alijs irrogata æquanimitè ferant, ut impleatur in eis: **Beati** qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, [Sordi audiunt.] quia illi qui prius aures clausas habebant ad audiendum uerbum dei, & apertas ad audienda ludibria: nunc è contrario obturāt aures suas ne audiant sanguinem, & uerbum dei ardenti animo audire desiderāt, & ut opere implere possint, esuriunt atque sitiunt, ut impleatur in eis: **Beati** qui esuriūt & sitiunt iustitiā, quoniā ipsi saturabuntur. [Mortui resurgūt] id est, illi qui quasi insensibiles in peccatis mortui iacebant, è contrario membra sua mortificantes, spiritaliter uiuere incipiunt, & misericordiam quam in se experti sunt, alijs etiam in quantum præualent impendunt, cupientes implere illud scripturæ: **Miserere** animæ tuæ placens deo, ut impleatur in eis: **Beati** misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. [Pauperes euangelizantur.] id est, illi qui uirtutibus tenues erant & pauperes & uitijs repleti: nunc è contrario ut in cælo thesaurizari possint, temporales diuitias cõtèmpnunt, & per cõmunionem charitatis, & spiritus sancti gratiam, bonum quod didicerunt, alijs annuntiare non cessant, ut impleatur in eis: **Beati** pedes euangelizantium pacē, euangelizantium bona: & qui ante uirtutibus pauperes erant & uacui, nunc incipiunt esse pauperes spiritu, ut in eis impleatur quod dominus ait in euāgelio: **Beati** pauperes spiritu, quoniā ipsorum est regnum cælorum. **Et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me.** Cõclusio ista domini ad interrogationem Iohannis pertinet. De morte enim sua requisitus, primo signorum uirtutes enumerauit, & postea ad hoc quod inquisitus fuerat respondit, dicens: [Beatus qui non fuerit scandalizatus in me,] id est, in morte mea. Ac si diceret: mira quidem

Eccl. 30.

& magna sunt quæ facio, quia cæcis uisum, surdis auditum, claudis gressum, mortuis uitam restituo. Sed tamen cum hæc omnia faciam, ad ultimum mortem pro humani generis redemptione sustinere non dedignor. Et necesse est hominibus, ut qui in me signa uenerantur, ad suum scandalum mortem in me non despiciant. Plures enim fuerunt, qui cum prius domini uirtutes mirarentur, mortem turpissimam crucis in eo despexerunt. Visi autem tot signis tantisque uirtutibus miraculorum, non scandalizari quos potuit, sed admirari. Sed mens infidelium graue contra eum sumpsit scandalum, quoniam post enumeratis miraculorum signis, eum comprehendi, ligari, flagellari, & in sepulchro collocari conspexit. Scandalizabatur quoque, quando eum quem mortuos suscitantem aspexerant, mortuum uidebant. De quibus ait Apostolus: Nos autem predicamus Christum crucifixum, Iudæis scandalum quidem, gentibus autem stultitiam. *i. Cor. 1.* Illis autem abeuntibus, cepit Iesus dicere ad turbas de Iohanne: Quid eristis in desertum uideretis arundinem uento agitatam? Ac si diceret: Ne circumstantes turba putaret interrogationem Iohannis, uel de inuidia, uel de ignorantia natam, discipulis illius recedentibus, miris & magnis laudibus dominus Iohannem extollit, dicens de illo ad turbas: [quod existis in desertum uideretis arundinem uento agitatam?] Ac si diceret: Numquid ad hoc uenistis in desertum, ut uideretis hominem calamo similem, qui leuitate mentis de me dubitet, quem antea paululum uobis predicauit? Quod non affirmando, sed negando protulit. Arundo quippe carna est ab ariditate sic dicta, quæ tres differentias in se naturaliter habere dinoscitur: Primam, quia in humidis & aquosis locis nascitur: Secundam, quia exterius pulchra, & interius uacua est: Tertiam, quia qua-

cunq; aura tacta fuerit, in aliam partem flexibilis uertitur, significat carnalium mentes, qui dum petulantiam libidinis diligunt, quasi in aquosis & humectis locis nascuntur. Vnde propheta: **Computruerunt iumentum in stercore suo. Et iterum: Comparati sunt iumentis insipientibus, & similes facti sunt illis. Cumq; per hypocritam dissimulant se sanctos, quod non sunt, quasi aridum exterius nitidum appareret, sed interius uacui sunt.**

Joel. 7.
Psal. 48.

Matth. 23

inreprobabat, dicens: **Vae uobis scribae & pharisaei hypocritae, qui similes estis sepulchris dealbatis, quae a foris parent hominibus speciosa, intus autem plena sunt ossibus mortuorum atque omni spurcicia. Ita uos a foris quidem paretis hominibus iusti, intus autem pleni estis hypocrisis & iniquitate. Et quia deum in corde habitatorem non habent, immundis spiritibus aditum praebent. Sicut de diabolo ad beatum Iob dominus ait:**

Job. 40.

Sub umbra dormit in secreto calami, in locis humeribus. Cum uero humanis laudibus eleuantur, & detractionibus deiciuntur, quasi more arundinis uento tacti, in aliam partem flectuntur. Si enim carnalis mens fauorem laudis transitoriae audierit, delectatur, hilare scit & gaudet. At uero si ab eodem ore processerit uentus detractionis, ex quo fauor laudis humanae exire consuenerat, statim ad iracundiam prouocatur. Sed non talis erat Iohannes, quippe qui ex castis parentibus & longaeuus natus, uirginitatis amator pariter extitit & custos. Sed nec exterius pulcher & interius inanis erat, quia sanctitatem quam ostendebat exterius, multo magis seruabat interius. Neque more arundinis uentus detractionis uel laudis hunc eleuare uel deicere poterat, sed inter aduersa & prospera immobilis permanebat, seruans in prosperis humilitatem,

An aduersis patientiam. De cuius laude adhuc recte
 subditur. **Sed quid eristis videre hominē mol-**
libus uestitum? Et hoc dominus negando, nō afir-
 mando intulit. Mollibus enim Iohannes uestitus non
 erat, quia de camelorum pilis, ex quibus asperum cili-
 cium textitur, indumentum habebat. Qui ergo purā
 in cultu uel superfluitate preciosarum uestium pecca-
 tum non esse, discant exēplo Iohannis appetitū suum
 compescere. Si enim uirtus non esset uilibus indui ue-
 stibus, nequaquā dominus Iohānē de uestitus sui asperi-
 rate laudasset. Et si peccatum non esset preciosa & su-
 perflua induere uestimēta, nequaquā de pœna purpu-
 rari diuitis locuturus prēmitteret, q̄a induebatur pur-
 pura & bysso. Sed neq; beatus Paulus Apostolus ab
 appetitu preciosarum uestiū mulieres cōpesceret, di-
 cens: Non in ueste preciosa, nō in tortis crinibus auro
 & margaritis. Vbi considerandum est, quā uerecun-
 dum sit, hoc uiris appetere, a quo magister ecclesie stir-
 duit scēminas cohibere. Vnicuiq; enim nostrum sua
 conscientia testis est, quia preciosa uestis, nisi propter
 inanem gloriam non queritur. quod si in occulto sit
 ubi a nemine uideatur, non ei cura est qualibus indua-
 tur uestibus. At uero cum ad publicum processerit,
 preciosa uestimenta querit, non ut sanctior, sed ut ho-
 norabilior & pulchrior pluribus appareat. His ergo
 exemplis instructi, tanta ac talia uestimenta quæra-
 mus, quibus & nuditas operiri, & frigus possit arceri,
 q̄a sicut ait Apostolus: Nihil intulimus in hunc mun-
 dum, sed neque aliquid auferre possumus. Habentes
 autem uictum & uestimentum, his contenti simus. Iu-
 xta spiritalē uero intelligentiam Iohannes molli-
 bus uestitus non erat, qui peccantium uitia non blan-
 diendo fouere, sed increpando nouerat castigare, in

1. Tim. 24

1. Tim. 6

rantum ut ipsum Herodem regem de incestis nuptijs
 argueret, dicēs: **Non licet tibi habere uxorem fratris**
Mat. 6. tui, illo uiuente. **Nam** & unusquisq; doctor asperis in-
 duitur uestibus in exemplo Iohannis, quando peccan-
 tes duris redarguit increpatiōibus. sicut per Salomonem
Eccō. 12. dicitur: **Verba sapientium quasi stimuli, & qua-**
 si clauis in altum defixi. **Et** recte uerba sapientium cla-
 uis & stimulis comparantur, quia culpas delinquentium
 non nouerunt dissimulando palpare, sed feriens
 do pungerē, sicut faciebat Iohannes, quando Iudæis
Luc. 3. dicebat: **Genimina uiperarum, quis uobis demonstra-**
 uit fugere à uētura ira? **At** uero ē contra mollibus do-
 ctor induitur uestimentis, quando peccantium uitia
 non increpando redarguit, sed blandiendo uel tacendo
 nutrit. **Quod** q̄a aliquando timore, aliquādo amo-
 re agitur, recte subiūgitur: **Ecce qui mollibus re-**
striūtur, in domibus regum sunt. Quod est aper-
 te dicere: **Non** cælesti, sed terreno regi militant, qui ti-
 more persecutionis uel amore laudis peccantiū uitia
 non redarguunt. **Et** ut temporalia patrimonia acqui-
 rere possint, illis se cōformāt. **Sed quid existis vi-**
dere prophetam? Etiā dico uobis ⁊ plusquā
prophetam. **Non** Iohāne dñs prophetam negauit,
 sed plusquam p̄phetā eum affirmauit. **Prophetā** etiā
 officium est, uentura prædicere, non autem ostendere.
Iohannes autē & p̄pheta & plusquā propheta fuit, q̄a
 eum quē post se uentura prædixit, etiā digito demon-
Iohan. 1. strauit, dicens: **Ecce** agnus dei, ecce qui tollit peccata
Matth. 11. mūdi. **De** quo Iohanne dñs alibi discipulis dicit: **Inter**
 natos mulierum maior non surrexit Iohanne Bapti-
 sta, sed quia dñs Iohannem arundinem uento agita-
 tam esse negauerat, quia nō esse mollibus uestitum di-
 xerat, & quia non solum prophetam, sed etiam plus

¶ propheta eū ostenderit, qualis esset manifestauit,
 adiungens: Hic est enim de quo scriptū est: Ecce mitto angelum meum ante faciē tuam, qui preparabit uiam tuā ante te.] Hoc autē testimonium in Malachia scriptum est, in persona utiq; Iohannis. Cū em̄ propheta uenturū dñm prædiceret, etiā p̄cur foris eius personam ostēdit, cū dixit: [Ecce mitto angelū meū.] Altū ergo nomen, sed nō est inferius meritum. Impleuit quippe in opere, quod accepit in nomine. Quia em̄ angelus gr̄ca locutione, latine nūcius dicitur, recte nūc angelus uocatur, qui aduentum dñi uenerat nunciare, dicens: **Veniet fortior me, post me, cuius nō sum dignus corrigiā calceamenti soluere.** Er, cuius uentilabrum in manu sua, & permundabit aream suam. **Nec solū Iohānes huius participatio nem uocabuli meretur, sed etiā oēs sacerdotes & ministri ecclesiæ, qui uerbū dei in ecclesia prædicant, & uenturū iudiciū nunciāt, angelici nominis cōsortium merebuntur, iuxta illud Malachiæ: Labia sacerdotis custodiūt scientiā, & legē requirūt ex ore eius, q̄a angelus dñi exercitūū est. Et non solum sacerdotes, sed etiā fideles laici, si iuxta modulū sciētiae suę bonum quod nouerūt, fratribus annunciauerint, ad angelorū consortiū pertinebūt. Quia in ornamento tabernaculi nō solū phialæ, sed etiam cyathi iusti sunt fieri. Quā non solū huberior doctrina deo accepta est, sed etiā & minima, iuxta illud qđ ait in Apocalypsi Iohānes: Qui audit, dicat ueni. Et Apostolus: Spectaculū facti sumus mūdo, angelis atq; hoībus. Iohānes uero uia dñi preparauit, nō lapides tollendo, nec aspera coarctando, sed mentes hoīm prædicando, quando annunciauit, dicens: Pœnitentiā agite, appropinqua**

Matth. 3.

Malach. 2.

Apoc. 12.
1. Cor. 4.

Matth. 6.

34 **TERIA QVARTA**

bit em̄ regnū cælorū. Siue uia dñi preparauit, qñ cor-
pora humana baprizando abluir, sed p̄tā non dimi-
sit: illū præfigurās, qui nō solū in aqua, sed etiā in spū
sancto erat baptizaturus, & p̄tā hoībus remissurus.

QVARTA QVARTA
quatuor temporum. Lucae .i.

**In illo tempore. Missus est angelus Gaa-
briel à deo in ciuitatē Galilææ, cui nomen
Nazareth. Et reliqua.**

Idcirco angeli priuatis
noībus cēlent, ut signe-
tur per uocabula etiam
in operatione qd ualeant.
Neq; etem̄ in illa sctā ciui-
tate, quam uisio dei om̄i-
potētis plenā scientia p̄fi-
cit, idcirco ppria noīa for-
tiunt, ne eorū p̄sonę sine nō
minibus sciri non possint,
sed cū ad hos aliqd mini-
straturi ueniunt, apud nos

etiā noīa à ministerijs trahunt. **Ad Mariā** ergo uirgī-
nē **Gabriel** mittit, q dei fortitudo noīatur. Illū quip-
pe nunciare ueniebat, q ad **bellādas** p̄ātes aēreas,
humilis apparere dignatus est. **De q̄** per **Psal.** dicit:
Dñs fortis & potēs, dñs potens in p̄lio. Et rursus:
Dñs uirtutū ipse est rex glorię. **Per** dei ergo fortitudē
nem nunciāndus erat, q uirtutū dñs et potēs in p̄lio,
cōtra p̄ātes aēreas ad bella ueniebat. **M̄sem** autē se-
xtū **Martiū** intellige, cuius 20 & 5 die dñs nr̄ & con-
ceptus tradit & passus, sicut & in 25 die m̄sis **Decē-**

Psal. 23.